

Pravila ponašanja u prirodi

Poštuj – Štiti – Uživaj

Savjet posjetiteljima

Od lagane šetnje ili objeda na otvorenome do duge šetnje i naporne pustolovine, priroda pruža beskrajne mogućnosti za uživanje i opuštanje.

Postoje parkovi prirode, plaže, šumarci, rijeke i šume, kao i tisuće kilometara javnih prolaza i drugih označenih ruta koje možete istražiti pješice, biciklom ili na konju. Pješačiti možete i dijelovima prirode označenima kao otvorene površine, poput planina, vriština ili pustopoljina, ledina i drugih zajedničkih površina.

- **Budite sigurni – planirajte unaprijed i slijedite znakove**
- **Vrata i drugu imovinu ostavljajte u stanju u kakvom ste ih zatekli**
- **Zaštitite biljke i životinje i ponesite svoje smeće kući**
- **Držite svog psa pod strogim nadzorom**
- **Budite uviđavni prema drugim ljudima**

Ako uvijek i posvuda poštujete pravila ponašanja u prirodi, maksimalno ćete uživati i pridonijeti njenoj zaštiti, kako danas, tako i za buduće generacije.

Budite sigurni – planirajte unaprijed i slijedite znakove

Čak i ako ne idete daleko, najbolje je da potražite najnovije informacije o tome gdje i kada se smijete kretati; primjerice, vaše pravo kretanja po otvorenom prostoru može iz sigurnosnih razloga biti ograničeno tijekom izvođenja radova, ili pak tijekom

sezona razmnožavanja. Slijedite savjete i lokalne znakove i budite spremni i na neočekivano.

- Provjerite nove karte i vodiče, posjetite www.countrysideaccess.gov.uk ili kontaktirajte lokalne informacijske centre.
- Odgovorni ste za osobnu sigurnost i sigurnost onih za koje skrbite, pa se pripremite za promjene vremena i druge nepredviđene događaje. Posjetite www.countrysideaccess.gov.uk i potražite linkove za organizacije koje pružaju specifične savjete o opremi i sigurnosti, ili kontaktirajte informacijske centre za posjetitelje i knjižnice te saznajte o grupama za rekreaciju na otvorenome.
- Prije polaska provjerite vremensku prognozu i ne ustručavajte se vratiti kući.
- Priroda je privlačna i zato što vam pruža mogućnost da pobjegnute od svega. Možda satima nećete nikoga sresti, a na mnogim mjestima mobitel neće imati signal, stoga nekome recite kamo ste se zaputili i kad se namjeravate vratiti.
- Upoznajte znakove i simbole koji se upotrebljavaju u prirodi za označavanje staza i otvorenih prostora. Vidi www.countrysideaccess.gov.uk

Vrata i drugu imovinu ostavljajte u stanju u kakvom ste ih zatekli

Budite obazrivi prema radnim aktivnostima na selu jer svojim ponašanjem možete utjecati na živote drugih ljudi, našu baštinu, kao i na sigurnost i dobrobit životinja i nas samih.

- Seljaci normalno vrata ostavljaju zatvorena, kako stoka ne bi izlazila, ali katkad i otvorena, kako bi stoka mogla doći do hrane i vode. Ostavljajte vrata onako kako ste ih našli ili slijedite upute na znakovima; ako ste u skupini, pobrinite se da posljednja osoba zna kako treba ostaviti vrata.
- Ukoliko smatrate da je neki znak protuzakonit ili da zbunjuje (primjerice, znak 'Private – No Entry' na javnoj stazi), kontaktirajte lokalnu upravu.
- Uvijek se držite staze kad prolazite poljem s urodom ako je to moguće.

- Koristite vrata i nogostupe kad je to moguće – penjanjem preko zidova, živica i ograda možete ih oštetiti i povećati opasnost od bijega životinja s farme.
- Naša baština pripada svima nama – budite oprezni i ne oštećujte ruševine i historijska mjesta.
- Ne dirajte strojeve i životinje na farmi – ostavite životinje na miru čak i kad vam se čini da im nije dobro. Umjesto toga, pokušajte obavijestiti farmera.

Zaštitite biljke i životinje i ponesite svoje smeće kući

Dužnost nam je zaštititi prirodu sada i za buduće generacije, stoga pazite da ne nanosite štetu životinjama, pticama, biljkama ili drveću.

- Smeće i preostala hrana narušavaju ljepotu prirode, a mogu biti i opasni za divlje i domaće životinje te uzrokovati širenje bolesti – ponesite svoje smeće sa sobom kući. Odbacivanje smeća je kažnjivi prekršaj.
- Otkrijte ljepotu prirodnog okruženja i naročito pazite da ne oštetite, uništite ili uklonite njena obilježja poput kamenja, biljaka i drveća. To su staništa za divlje životinje i pridonose uživanju u prirodi.
- Divlje i domaće životinje mogu se ponašati nepredviđeno ako im se previše približite, naročito ako su s mladima – dajte im puno prostora.
- Požari imaju razoran učinak na životinjski svijet i habitat baš kao i na ljude i njihovu imovinu – ne odbacujte neugašene šibice ili opuške u bilo koje doba godine. Katkad se vatre pale pod nadzorom radi kontrole vegetacije, naročito na vrištinama ili pustopoljinama od listopada do početka travnja, stoga nazoveti **999** samo ako vatra nije pod nadzorom.

Držite svog psa pod strogim nadzorom

Priroda je idealno mjesto za rekreaciju pasa, ali dužnost je vlasnika pobrinuti se da pas ne predstavlja opasnost ili smetnju domaćim ili divljim životinjama, ili drugim ljudima.

- Po zakonu morate psa držati pod nadzorom kako ne bi ometao ili plašio domaće ili divlje životinje. Psa morate na većini mjesta na otvorenim i zajedničkim površinama držati na kratkoj uzici između 1. ožujka i 31. srpnja, te stalno u blizini domaćih životinja.
- Na javnim stazama pas ne mora biti na uzici sve dok je pod vašom neposrednom kontrolom. Opće je pravilo da psa trebate držati na uzici ako se ne možete pouzdati u njegovu poslušnost. Farmeri imaju zakonsko pravo uništiti psa koji napadne ili uznemiri njihove životinje.
- Ako neka domaća životinja juri za vama ili vašim psom, sigurnije je da psa pustite s uzice – ne izlažite se opasnosti pokušavajući ga zaštititi.
- Obratite naročitu pozornost da vaš pas ne plaši ovce i janjad te da ne prilazi ptičjim gnjezdima na tlu i drugim životinjama – jaja i mladunčad ubrzo će bez zaštite roditelja umrijeti.
- Svi znamo kako je neugodan pseći izmet, kao i da može izazvati zaraze, pa stoga uvijek počistite za svojim psom i odgovorno odložite izmet. Također se pobrinite da vaš pas redovito uzima sredstvo protiv glista.
- U određenim razdobljima psima može biti zabranjen pristup nekim dijelovima otvorenih površina ili ih treba voditi na uzici. Molimo slijedite znakove. O tim pravilima više ćete saznati na www.countrysideaccess.gov.uk, ako pošaljete email na openaccess@countryside.gov.uk ili ako nazovete **0845 100 3298**.

Budite uviđavni prema drugim ljudima

Pokažete li obzir i poštovanje prema drugim ljudima, svima će u prirodi biti ugodnije – kod kuće, na poslu ili u razonodi.

- Gust promet uskim seoskim cestama može biti neugodan za lokalno stanovništvo, posjetitelje i životinje – stoga usporite i, kad je to moguće, ostavite vozilo kod kuće, te razmotrite zajednički prijevoz i alternativna prijevozna sredstva, poput javnog prijevoza ili bicikla. Informacije o javnim prijevoznim sredstvima dobit ćete ako nazovete Traveline na **0870 608 2608** ili posjetite www.countrysideaccess.gov.uk i potražite korisne linkove.
- Poštujte potrebe lokalnih ljudi – primjerice, nemojte svojim vozilom blokirati izlaze, prilaze ili druge pristupne točke.
- Maknite se s puta kad se domaće životinje skupljaju ili premještaju i slijedite upute koje vam daje farmer.
- Kad vozite bicikl ili motorno vozilo, usporite zbog konja, pješaka i stoke i dajte im dovoljno mjesta. Biciklisti moraju po zakonu dati prednost pješacima i jahačima.
- Podržavajte seoska gospodarstva – primjerice, kupujte namirnice u lokalnim trgovinama.

Informacije za posjetitelje

Informacije o tome kako doći u prirodu potražite na

www.countrysideaccess.gov.uk ili posjetite lokalni izletnički centar ili knjižnicu (vidi www.yell.com i potraži popis).

Informacije o novim pravima pristupa dobit ćete na stranicama

www.countrysideaccess.gov.uk, ako pošaljete email na

openaccess@countryside.gov.uk ili ako nazovete **0845 100 3298**.

Karte i informacije o jahanju i pješaćenju u posebno zaštićenim područjima potražite na adresi countrywalks.defra.gov.uk

Kod problema s pristupom nekim određenim područjima ili s prolazom kroz njih pomoć vam može pružiti relevantni lokalni Countryside or Rights of Way Department ili uprava nacionalnog parka.

Dodatne informacije o pristupu u Škotskoj i Pravilima ponašanja u prirodi u Škotskoj, pružit će vam Scottish Natural Heritage na adresi www.snh.org.uk/soac

Dodatne informacije o pristupu u Walesu i Pravilima ponašanja u prirodi u Walesu potražite na www.ccw.gov.uk

Pravila ponašanja u prirodi – savjeti upraviteljima zemljišta

Posjetitelji prirode donose važan prihod lokalnoj ekonomiji. Većina želi slijediti vidljive rute, koristiti prikladne pristupne točke poput vrata, te se uopće želi ponašati ispravno – ali trebaju vašu pomoć.

Upoznajte svoja prava, odgovornosti i dužnosti

- Gdje se po vašem zemljištu ljudi smiju kretati?
- Koja pravila važe za ljude koji su na vašem zemljištu?
- Koja su vam prava i dužnosti prema ljudima na vašem zemljištu?

Olakšajte posjetiteljima odgovorno ponašanje

- Kako ćete ljudima odgovorno omogućiti pristup vašem zemljištu i pridržavati se Pravila ponašanja u prirodi?
- Gdje možete dobiti savjete i pomoć?

Identificirajte moguće opasnosti za posjetitelje

- Postoji li kakva opasnost za ljude na vašem zemljištu i kako tu opasnost možete smanjiti?

Upoznajte svoja prava, odgovornosti i dužnosti

- Posjetiteljima je pristup zemljištu dopušten na više načina. Informacije o tome kako to utječe na vas i vaša prava, odgovornosti i dužnosti, potražite u lokalnoj upravi ili upravi nacionalnog parka, te potražite stranice za upravitelje na adresi www.countrysideaccess.gov.uk
- Katastarske karte u mjerilu 1:25,000 prikazuju javne prolaze i određene otvorene površine. Te su karte uglavnom pouzdane, ali nisu 'definitivne', pa ćete pravnu stranu prava na prolaz morati provjeriti u lokalnoj upravi. Koja područja s pravom pristupa spadaju pod 'Countryside and Rights of Way Act 2000' možete pronaći na adresi www.countrysideaccess.gov.uk
- Prema zakonu ne smijete sprečavati prolaz i ometati ulazak ljudi na zemljište s pravom pristupa – postavljanje znakova koji odvrću ljude od prolaza kazneni je prekršaj.
- Nedopušten prolaz uglavnom je nenamjeran - pogledajte 'Managing Public Access Advice Sheets' na stranicama za upravitelje na internetskoj adresi www.countrysideaccess.gov.uk i pronađite savjete kako postupati u slučaju nedopuštenog prolaza. Želite li kopiju publikacije, nazovite Open Access Contact Centre na **0845 100 3298**.

Olakšajte posjetiteljima odgovorno ponašanje

- Održavanje staza, međa, putokaza, znakova, vrata i nogostupa u dobrom stanju olakšat će pristup vašem zemljištu. Obratite se lokalnoj upravi ili upravi nacionalnog parka i saznajte koja pomoć vam stoji na raspolaganju.
- Ako javni pristup ide kroz obilježenu među, poput ograde ili živice, iskoristite postojeći prolaz, ako je moguće. Ako to nije praktično, koristite vrata do kojih

postoji pristup ili, ako je stvarno neophodno, nogostup. Kada postavljate nova vrata ili nogostupe, zatražite za to dozvolu lokalne uprave.

- Potaknite poštivanje vaših želja isticanjem jasnih, uljudnih uputa tamo gdje su potrebne. Na primjer, obavijestite li posjetitelje o planiranim radovima na zemljištu, oni će vam se maknuti s puta.
- Smeće privlači novo smeće – pravilnim odlaganjem otpada s farme dat ćete primjer drugima, koji ga neće protuzakonito odbacivati, već će ga propisno odlagati.

Identificirajte moguće opasnosti za posjetitelje

- Dužnost održavanja, koju reguliraju Occupiers' Liability Acts iz 1957. i 1984., ovisi o vrsti dopuštenog pristupa – važno je da znate koja se prava primijenjuju na vaše zemljište. Nazovite Country Land and Business Association na **020 7235 0511** ili National Farmers' Union na **0870 845 8458** i zatražite dodatne savjete.
- Razmislite o mogućim stvorenim ili prirodnim opasnostima na vašem zemljištu i upozorite na njih javnost ako one nisu jasno vidljive.
- Izbjegavajte električne ograde i druge opasnosti u blizini mjesta kojima ljudi prolaze, naročito uz uske staze i u visini djeteta. Preporuča se uporaba obične umjesto bodljikave žice.
- Životinje koje bi mogle napasti posjetitelje ne smiju se slobodno kretati dok ljudi imaju slobodan pristup – mogli biste biti odgovorni za posljedice.

Informacije za upravitelje

Managing Public Access Advice Sheets potražite na stranicama za upravitelje

www.countrysideaccess.gov.uk

ili nazovite Open Access Contact Centre na **0845 100 3298**.

Karte i informacije o pravu pristupa koje regulira Countryside and Rights of Way Act, potražite na stranicama za upravitelje na adresi www.openaccess.gov.uk ili nazovite Open Access Contact Centre na **0845 100 3298**.

Kod problema s pristupom nekim određenim područjima ili s prolazom kroz njih pomoć vam može pružiti relevantni lokalni Countryside or Rights of Way Department ili uprava nacionalnog parka; vidi www.countrysideaccess.gov.uk ili lokalni telefonski imenik.